

Protecția necorespunzătoare a drepturilor omului și justiției în Republica Democratică Congo

Rezoluția Parlamentului European din 7 octombrie 2010 referitoare la cazurile de nerespectare a drepturilor omului și justiției în Republica Democratică Congo

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la RDC, în special cea din 17 ianuarie 2008, privind situația din Republica Democratică Congo și violul - crimă de război¹, și cea din 17 decembrie 2009, referitoare la violența în Republica Democrată Congo², privind actele de violență sexuală comise de grupările armate și persistența încălcărilor drepturilor omului în RDC; având în vedere Rezoluția sa din 7 mai 2009 referitoare la integrarea principiului egalității între femei și bărbați în relațiile externe ale UE și în consolidarea păcii și structurilor statului³,
- având în vedere Raportul preliminar al misiunii de anchetă a Biroului Comun al Organizației Națiunilor Unite pentru drepturile omului privind violurile în masă și alte cazuri de încălcare a drepturilor omului, comise de o coaliție de grupări armate pe axa Kibua-Mpofi, în teritoriul Walikale, provincia Kivu de Nord, în perioada 30 iulie - 2 august 2010, publicat la 24 septembrie 2010,
- având în vedere Acordul de parteneriat de la Cotonou semnat în iunie 2000,
- având în vedere concluziile Consiliului din 27 octombrie 2009 referitoare la regiunea Marilor Lacuri,
- având în vedere declarația Consiliului din 10 octombrie 2008 privind situația din partea de est a RDC,
- având în vedere Acțiunea comună 2009/769/PESC a Consiliului din 19 octombrie 2009 de modificare a Acțiunii comune 2007/405/PESC privind misiunea de poliție a Uniunii Europene organizată în cadrul reformei sectorului de securitate (RSS) și interfața sa cu justiția în Republica Democratică Congo (EUPOL RD Congo),
- având în vedere misiunea EUSEC RD Congo, înființată în iunie 2005, în domeniul reformei din sectorul securității [Acțiunea comună 2005/355/PESC a Consiliului din 2 mai 2005 referitoare la Misiunea de consiliere și de asistență a Uniunii Europene în domeniul reformei din sectorul securității în Republica Democratică Congo (RDC)],
- având în vedere Rezoluția 1856 (2008) a Consiliului de Securitate al ONU privind mandatul MONUC,
- având în vedere Rezoluția 1925 (2010) a Consiliului de Securitate al ONU care

¹ JO C 41 E, 19.2.2009, p. 83.

² Texte adoptate, P7_TA(2009)0118.

³ Texte adoptate, P6_TA(2009)0372.

precizează mandatul misiunii ONU în RDC (MONUSCO),

- având în vedere rezoluțiile 1325 (2000) și 1820 (2008) ale Consiliului de Securitate al ONU privind femeile, pacea și securitatea, precum și rezoluția 1888 (2009) a Consiliului de Securitate al ONU privind violența sexuală împotriva femeilor și copiilor în situații de conflict armat, în care se subliniază responsabilitatea tuturor statelor de a pune capăt impunității și de a-i urmări penal pe autorii crimelor împotriva umanității și ai crimelor de război, inclusiv pe autorii actelor de violență sexuală și ai altor forme de violență împotriva femeilor și a fetelor,
 - având în vedere legea privind violențele sexuale, adoptată de parlamentul RDC în 2006, menită să accelereze procesul de urmărire penală în cazurile de viol și să impună pedepse mai severe,
 - având în vedere Planul de acțiune al Consiliului UE privind egalitatea între femei și bărbați în cooperarea pentru dezvoltare, care ar trebui să garanteze că principiul egalității între femei și bărbați este integrat în toate activitățile UE cu țările partenere, la toate nivelurile,
 - având în vedere numirea în martie 2010 a unui reprezentant special al Secretarului General al ONU pentru combaterea violenței sexuale în conflictele armate,
 - având în vedere declarația comună din 27 august 2010 a dnei Catherine Ashton, Înalt Reprezentant, și a dlui Andris Piebalgs, comisar UE pentru dezvoltare, referitoare la recrudescența violenței în Kivu de Nord, RDC,
 - având în vedere Raportul Secretarului General al ONU din 23 august 2010 privind situația din Republica Democratică Congo,
 - având în vedere rolul acțiunilor UE de gestionare a crizelor în punerea în aplicare a rezoluțiilor CSONU 1325 și 1820 în cadrul politicii de apărare și securitate comună, prin numirea unor consilieri specializați pe probleme de gen sau prin crearea unor puncte focale în cadrul fiecărei misiuni de gestionare a crizelor, în întreaga lume,
 - având în vedere articolul 110 alineatul (4) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât Atul Khare, Secretarul General adjunct al ONU pentru menținerea păcii, a raportat Consiliului de Securitate al ONU că peste 500 de persoane au fost victime ale unui viol în masă, inclusiv fete tinere, femei cu vârsta de până la 75 de ani, precum și băieți și fete, în perioada 30 iulie - 4 august 2010, în districtul minier din partea de est a Congoului – atacuri la a căror origine se presupune că ar fi rebelii și miliția;
- B. întrucât atacurile de natură sexuală s-au produs în vecinătatea taberei ONU pentru menținerea păcii, care se află la doar câțiva de mile de orașul Luvungi; întrucât se pare că membrii personalului ONU au aflat că rebelii ocupaseră orașul Luvungi și satele învecinate din partea de est a Republicii Democratice Congo a doua zi după începerea atacurilor, la 30 iulie 2010, iar sediul ONU din New York nu a aflat de aceste violuri decât două săptămâni mai târziu;
- C. întrucât misiunea ONU în RDC (MONUSCO) este mandatată, în conformitate cu capitolul VII din Carta ONU, să utilizeze toate mijloacele necesare pentru a-și exercita

mandatul de protecție, inclusiv protecția efectivă a civililor, a personalului umanitar și a apărătorilor drepturilor omului care se află sub amenințarea iminentă cu violența fizică din partea oricărei grupări armate străine sau congoleze și să sprijine eforturile guvernului în lupta împotriva impunității și să garanteze protecția civililor împotriva cazurilor de încălcare a drepturilor internaționale ale omului și a dreptului umanitar, inclusiv toate formele de violență sexuală și bazată pe gen;

- D. întrucât, în ciuda prezenței MONUSCO, luptele dintre armata congoleză, miliția Mai Mai, luptătorii din Forțele Democratice pentru Eliberarea Rwandei (FDLR), Frontul Popular pentru Justiție din Congo (FPJC) și trupele Armatei de Rezistență a Domnului (LRA) s-au soldat cu moartea a 6 milioane de persoane din 1998 și acestea cauzează încă în fiecare lună, direct sau indirect, mii de decese, suferințe insuportabile, sărăcie și strămutarea în interiorul țării a persoanelor (PSI), în timp ce situația din taberele de refugiați continuă să se deterioreze;
- E. întrucât soldații armatei congoleze au fost implicați în moartea și violarea a sute de civili; întrucât violurile, recrutările forțate de civili și de copii-soldați și încălcările grave ale drepturilor omului în zonele de est ale RDC continuă să fie săvârșite de trupele rebele LRA, de combatanții FDLR, și de însași armata congoleză;
- F. întrucât violul ca armă de război a devenit, în mod șocant, un lucru obișnuit în partea de est a Republicii Democratice Congo, unde au fost declarate cel puțin 8 300 de violuri anul trecut, conform Organizației Națiunilor Unite, foarte multe cazuri nefiind declarate; întrucât, potrivit Înaltului Comisar al ONU pentru refugiați, cel puțin 1 244 de femei au declarat că au fost violate în prima parte a anului 2010, ceea ce înseamnă o medie de 14 violuri pe zi; întrucât violența sexuală și violența bazată pe gen trebuie să fie întotdeauna considerate crime de război și crime împotriva umanității;
- G. întrucât violurile sistematice sunt utilizate de o serie de mișcări armate, inclusiv de armata obișnuită din RDC, ca parte a unui război tactic al terorii și ca mijloc de atingere a obiectivelor militare și economice; întrucât femeile sunt atacate în mod deliberat în fața familiilor lor sau a tuturor membrilor satului pentru a răspândi frica în rândul societății; întrucât în urma acestor acte violente femeile își pierd locul în societate, capacitatea de a se ocupa de copii și chiar viețile, deoarece acestea sunt adesea contaminate cu virusul SIDA;
- H. întrucât procurorii civili și militari nu au reușit să desfășoare investigații imparțiale împotriva celor responsabili de încălcarea drepturilor omului și acest lucru a făcut ca violurile în masă și atacurile sexuale să devină un lucru obișnuit pentru populația din Congo, determinând un fel de „acceptare” a încălcărilor drepturilor omului în această zonă;
- I. întrucât armata congoleză este lipsită în continuare de resursele umane, tehnice și financiare necesare pentru a-și îndeplini misiunile în provinciile de est ale RDC, situație care, dublată de lipsa unei discipline și formări corespunzătoare în rândul soldaților, continuă să o împiedice să-și exercite rolul de protejare a populației și de restabilire a păcii;
- J. întrucât numeroase ONG-uri au observat intensificarea acțiunilor de oprimare a apărătorilor drepturilor omului, a jurnaliștilor, a liderilor opoziției, a victimelor și martorilor din RDC în ultimul an, inclusiv prin execuții, arestări și puneri sub acuzare

ilegale, amenințări telefonice și convocări repetate la birourile serviciilor de informații;

- K. întrucât criminalul de război Bosco Ntaganda nu a fost încă arestat și, din contra, a fost numit într-o poziție înaltă în cadrul operațiunilor militare comune ale forțelor congoleze și ruandeze în partea de est a RDC; întrucât Jean-Pierre Bemba Gombo, fostul lider congolez, este judecat de Curtea Penală Internațională pentru crime de război, inclusiv pentru viol;
 - L. întrucât comerțul ilegal cu minerale din RDC permite multor actori să continue să cumpere minerale din zonele controlate de grupările de rebeli, finanțând astfel grupările respective, și întrucât acesta este un factor care alimentează și exacerbează conflictul;
 - M. întrucât legea americană adoptată recent privind „minereurile din conflicte” reprezintă o încercare de a-i împiedica pe consumatorii americani să cumpere telefoane mobile, calculatoare și alte tehnologii avansate produse de companiile americane care folosesc minereuri provenind din minele controlate de rebeli; întrucât această lege solicită companiilor americane, inclusiv mărcilor producătoare de procesoare electronice și minerale și bijuteriilor să raporteze anual Comisiei Operațiunilor de Bursă dacă produsele lor utilizează aur, tantal, coltan sau casiterit care a fost fie importat direct din Republica Democratică Congo, fie a fost traficat prin intermediul celor nouă țări învecinate,
1. condamnă cu fermitate violurile în masă și alte încălcări ale drepturilor omului comise de Forțele Democratice pentru Eliberarea Rwandei (FDLR), de o grupare rebelă Hutu și de miliția Mai Mai, produse în perioada 30 iulie - 4 august 2010 și ale căror victime au fost cel puțin 500 de femei și copii din provincia Kivu de Nord, precum și cele din alte regiuni din Kivu de Nord și Kivu de Sud;
 2. îndeamnă toți actorii să intensifice lupta împotriva impunității și să pună capăt imediat violențelor și încălcărilor drepturilor omului în RDC, în special în Kivu de Nord; subliniază necesitatea de a depune eforturi suplimentare pentru a pune capăt acțiunilor grupărilor armate locale și străine din estul RDC;
 3. solicită ONU și guvernului RDC să realizeze o anchetă imparțială și aprofundată cu privire la aceste incidente, să se asigure că persoanele responsabile de încălcarea drepturilor omului și a dreptului umanitar internațional sunt trase la răspundere și urmărite penal în conformitate cu legislația congoleză și cea internațională;
 4. își exprimă profunda îngrijorarea cu privire la faptul că MONUSCO nu și-a putut utiliza mandatul și normele în materie de angajare pentru a asigura protecția împotriva unor astfel de violuri la scară largă și a celorlalte abuzuri în materie de drepturi ale omului, comise de mișcările armate în vecinătatea bazei sale de menținere a păcii; recunoaște totuși că prezența sa este în continuare necesară și face un apel să nu se precupețească niciun efort pentru a permite acestuia să își ducă la îndeplinire în totalitate mandatul, pentru a-i proteja pe cei amenințați;
 5. invită Consiliul de Securitate al ONU să ia de urgență toate măsurile posibile în vederea prevenirii efective a oricăror altor atacuri asupra populației civile din provinciile estice ale RDC și să ofere victimelor asistență medicală, legală, socială, umanitară și de alte tipuri; solicită punerea în aplicare eficientă a unui nou „cod de conduită” pentru MONUSCO și crearea unui grup de supraveghere dedicat monitorizării drepturilor omului;

6. subliniază necesitatea urgentă de a găsi o soluție politică la conflictul armat; solicită guvernului RDC să instaureze, în strânsă colaborare cu comunitatea internațională și UA, securitatea și stabilitatea pentru populația din partea de est a Congoului și îndeamnă toate forțele armate din RDC să înceteze toate atacurile, să respecte drepturile omului și să revină imediat la dialog în vederea realizării procesului de pace;
7. solicită creșterea imediată a participării femeilor la toate inițiativele care au ca scop soluționarea conflictului din RDC, inclusiv în calitate de mediatori și negociatori, precum și pentru punerea în aplicare a măsurilor de soluționare a conflictelor;
8. subliniază faptul că reabilitarea și reforma sistemului judiciar (în care ar trebui integrată o dimensiune de prevenție și protecție și care ar trebui să conțină măsuri de luptă împotriva impunității în ceea ce privește violența sexuală), precum și asistența acordată victimelor și reintegrarea acestora, ar trebui să se afle în centrul programelor de ajutor care urmează să primească finanțare; în acest sens, solicită sesizarea Curții Penale Internaționale cu privire la cazurile de viol în masă din estul RDC;
9. subliniază că o prioritate umanitară esențială în RDC ar fi crearea unei adevărate armate naționale; reamintește că formarea profesională și plata unor salarii decente sunt necesare pentru a reforma armata congoleză și a întări disciplina;
10. invită Parlamentul RDC să instituie o Comisie națională pentru drepturile omului, în conformitate cu prevederile Constituției, ca prim pas în vederea adoptării unei legi privind protecția victimelor și a martorilor încălcărilor drepturilor omului, a activiștilor din domeniul drepturilor omului, precum și a lucrătorilor din domeniul ajutorului umanitar și a jurnaliștilor;
11. invită țările din regiunea Marilor Lacuri să își mențină la un nivel ridicat angajamentul în vederea promovării în comun a păcii și stabilității în regiune prin mecanismele regionale existente și să își intensifice eforturile în domeniul dezvoltării economice regionale, acordând o atenție deosebită reconcilierii, securității oamenilor, îmbunătățirii răspunderii în fața legii, întoarcerii și integrării refugiaților și PSI;
12. invită Uniunea Europeană și statele membre să sprijine activitățile misiunilor EUSEC RD și EUPOL RD; solicită integrarea deplină a principiului egalității între femei și bărbați în operațiunile din domeniul politicii de securitate și apărare comune; în acest sens, solicită să se țină seama în mai mare măsură de egalitatea între femei și bărbați în misiunile civile și militare, pentru a spori eficiența lor operațională, având în vedere că UE poate aduce o „valoare adăugată” considerabilă în calitate de factor-cheie în oferirea unui răspuns la problemele cu care se confruntă femeile în conflictele armate, precum și în prevenirea conflictelor;
13. regretă proliferarea actelor de violență împotriva lucrătorilor din domeniul ajutorului umanitar și aduce un tribut muncii extrem de dificile depuse de organizațiile umanitare pe teren, în condiții de nesiguranță sporită;
14. salută legea privind „minereurile din conflicte” adoptată recent în SUA și solicită Comisiei și Consiliului să analizeze o inițiativă legislativă în acest sens; îndeamnă guvernul RDC să pună în aplicare pe deplin și să respecte Inițiativa pentru transparență în industriile extractive (EITI), pentru a consolida transparența și buna guvernare în sectorul industriei extractive; invită Comisia și Consiliul să intensifice lupta împotriva

corupției în RDC, care subminează în continuare drepturile omului și contribuie la încălcarea acestora;

15. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, guvernelor și parlamentelor statelor membre, instituțiilor Uniunii Africane, SADC, guvernelor regiunii Marilor Lacuri, inclusiv RDC și Rwanda, Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite, Reprezentantului Special al ONU pentru combaterea violenței sexuale în conflictele armate, Secretarului General adjunct al Organizației Națiunilor Unite pentru problemele umanitare și coordonator pentru situații de urgență, Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite și Consiliului Organizației Națiunilor Unite pentru drepturile omului.